

Expertorgan för kulturaktörer från och med 2023

KUFRI 12.04.2023 § 51
419/12.03.00/2023

Beredning

direktören för centralen för bildning och välfärd Kirsi Kinnunen, tfn 0440 555 250

Ansvar för att organisera social- och hälso- och sjukvårdstjänster övergick till välfärdsområdena från och med 1.1.2023, men kommunerna ansvarar fortsättningsvis för främjandet av kommuninvånarnas hälsa och välfärd. Förutsättningar för befolkningens hälsa och välfärd skapas inte bara av kulturtjänster utan också exempelvis av utbildnings- och idrottstjänster, kostservice, planläggning, trafikarrangemang och många andra av kommunens uppgifter.

Kulturens roll i främjandet av befolkningens hälsa och välfärd

Kulturtjänsterna har stor inverkan på kommuninvånarnas hälsa. Att främja hälsa och välfärd utgör en lagstadgad uppgift för kommunen. Kulturen har också en betydande roll inom näringslivet eftersom kulturen kan förstärka livskraften och sammanhållningen i samhället. När den lokala ekonomin blomstrar mår också människorna bättre. För att kunna stävja kostnadsökningen krävs att hälsa och välfärd främjas i människornas vardagsmiljö.

Hälso- och välfärdscoeffcienten och TEAviisari

Hälso- och välfärdscoeffcienten är en coeffcient för hälsa och välfärd i kriterierna för statsunderstöd. Hälso- och välfärdscoeffcienten togs i bruk i kommunerna i början av 2023. Hälso- och välfärdscoeffcienten är ett incitament. Detta innebär att storleken på kommunernas statsandelar delvis bestäms av det arbete kommunerna gör för att främja hälsa och välfärd. På så sätt vill man säkerställa att kommunerna aktivt arbetar för att främja invånarnas hälsa och välfärd också efter att social- och hälsovårdsreformen har genomförts. Storleken på coeffcienten bestäms på basis av två typer av indikatorer: en processindikator som beskriver verksamheten och en resultatindikator som beskriver resultaten.

De valda indikatorerna mäter verksamheten på ett omfattande sätt, allt från ledarskap, uppföljning och utvärdering till resurser, främjandet av kommuninvånarnas delaktighet samt praktiska handlingar. Viktigt är också långsiktigheten och planmässigheten i arbetet. Processindikatorerna beskriver kommunens resurser och åtgärder i fråga om att främja hälsa och välfärd samt hur väl det skapas förutsättningar för att på ett effektivt och samordnat sätt främja hälsa och välfärd. Med hjälp av processindikatorerna utvärderas den nuvarande situationen. För tillfället finns det en processindikator som gäller kultur: Kommunen sänker tröskeln för deltagande i kulturella aktiviteter.

Då det gäller kulturen samlas informationen genom TEAviisaris datainsamling med hjälp av följande fråga: Tillämpar kommunen någon sådan fast praxis med hjälp av vilken kommunen ordnar eller erbjuder ekonomiskt stöd till kulturlots- eller kulturkompisverksamhet eller annan motsvarande frivilligverksamhet?

Vartannat år samlar institutet för hälsa och välfärd (THL) uppgifter av kommunerna om hälsofrämjande kulturverksamhet. Med hjälp av datainsamlingen utreds kommunernas åtgärder, resurser och

verksamhetspraxis i fråga om kultur. För kommunerna erbjuder datainsamlingen uppgifter om kommunen i förhållande till resten av landet eller i förhållande till motsvarande kommuner. Med hjälp av informationen kan kommunen rikta sina resurser och åtgärder samt följa upp utvecklingen. I flera kommuner används uppgifterna som ett redskap i ledningen av välfärden. TEAviisari ger en helhetsbild av kommunens situation samt en tydlig ram för den kunskapsbaserade ledningen. (Källa: <https://sotkanet.fi/sotkanet/sv/metadata/indicators/3984?>).

Kommunens ansvar för att främja hälsa och välfärd

De kommunala verksamheterna ska samarbeta med varandra för att främja hälsa och välfärd. Kommunen ska följa med invånarnas levnadsförhållanden, hälsa och välfärd samt de faktorer som inverkar på dessa per område och befolkningsgrupp. Kommunen ska i sin strategiska planering ställa upp mål för främjandet av hälsa och välfärd och i förväg uppskatta hur kommunens beslut inverkar på människors hälsa och välfärd. Främjandet av invånarnas hälsa och välfärd är kommunens viktigaste målsättning.

Det är viktigt att utse en ansvarig instans vars uppgift är att i samarbete med olika sektorer och intressentgrupper främja hälsa och välfärd med hjälp av kultur. På så sätt stärker man också kulturtjänsternas synlighet och planmässighet bland annat i fråga om delaktighet, uppföljning och rapportering. Det är viktigt att upprätthålla informella diskussioner mellan representanter för olika kreativa branscher, förtroendevalda och personer som arbetar med kulturtjänster så att de berörda parterna känner sig hörda. I ärendet ska man dessutom beakta bland annat [lagen om kommunernas kulturverksamhet \(166/2019, Finlex\)](#) samt undervisnings- och kulturministeriets kulturpolitiska strategi 2025.

Målet för kommunstrategin är välmående invånare

I Lovisa stads nuvarande stadsstrategi (FM 15.6.2022) har antecknats som ett strategiskt mål: Välmående invånare och en trivsamt stad. Verksamhet i enlighet med strategin omfattar bland annat följande åtgärder:

- I en barnvänlig kommun beaktar vi barnets fördel i all verksamhet.
- Vi främjar på ett omfattande sätt Lovisabornas välfärd och närservice tillsammans med kommuninvånarna.
- Vi värnar om naturens mångfald och upprätthåller kulturmiljön samt främjar trivsamt i miljön i hela kommunen. Vi håller kommunens fastigheter i gott skick. Vi värdesätter kultur, motion och idrott samt främjar tredje sektorns verksamhet.
- Vi förebygger marginalisering av unga.

Det finns många olika möjligheter hur expertorganet för kulturaktörer organiseras t.ex. gällande uppdrag, mandattid och utnämning av organet.

Kultur- och fritidsnämnden kan bland annat

- för aktörer i de kreativa branscherna lediganslå en öppen möjlighet att delta i verksamheten för kulturaktörernas expertorgan för ett år, två år eller för en längre tid
- utgående från nämnda ansökningar välja och utse sex (6) representanter från den kreativa branschen och verksamma i Lovisa till kulturaktörernas expertorgan.

Föredragning

Direktören för centralen för bildning och välfärd Kirsi Kinnunen

Förslag

Kultur- och fritidsnämnden beslutar följande:

a) En expertgrupp för kulturaktörer inrättas. Expertgruppens uppgift är att

utveckla bland annat den samhälleliga och tvärsektoriella kulturverksamhet som staden bedriver för att främja välfärden. Till expertgruppens uppgifter hör också att främja förtroende, växelverkan och aktivt kommunmedlemskap samt att ge utlåtanden och fungera som ett expertorgan för kultur.

b) Expertgruppen ges fullmakt att till sina sammanträden kalla experter inom kulturbranschen för att komplettera gruppen i enlighet med det ämne som behandlas vid ifrågavarande tidpunkt.

c) Följande tjänste- eller uppgiftsinnehavare utses att delta i Lovisa stads expertgrupp för kulturaktörer:

- chefen för kultur- och fritidsväsendet
- kultur- och turismkoordinatör
- kulturproducenten
- museiintendenten
- bibliotekschefen
- den representant som Lovisa medborgarinstitut utser.

d) Expertgruppen för kulturaktörer sammanträder minst två till fyra (2–4) gånger om året och vid behov oftare, samt kallar eventuella experter till sina sammanträden. Det ska finnas en föredragningslista vid sammanträdena. Det första sammanträdet ska sammankallas av chefen för kultur- och fritidsväsendet.

e) Expertgruppen för kulturaktörer konstituerar sig under 2023 och väljer en ordförande och en sekreterare bland medlemmarna.

f) Till de utomstående experter som kallas till expertgruppen betalas ett sådant arvode för deltagande i arbetsgruppens sammanträde som är i enlighet med förvaltningsstadgan (FM 15.2.2023).

g) En representant för expertgruppen för kulturaktörer presenterar de resultat som nåtts under expertgruppens sammanträde för fritidsnämnden senast två månader från det att expertgruppen sammanträdde.

Behandling

Ledamot Thomas Rosenberg föreslog att ärendet remitteras för ny beredning, som ledamöterna Laura Hyppölä och Jonna Hinttaniemi understödde.

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutade att remittera ärendet för ny beredning förutsatt att andelen representanter för de kreativa branscherna utökas i förslaget och att konstnärer hörs redan i beredningsskedet.